

POSTANOWIENIE

Dnia 8 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Cesarz (przewodniczący)

SSN Dorota Rysińska

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

w sprawie adwokata **A.Z.**,
obwinionego z § 31 i in. Zbioru zasad etyki adwokackiej i godności zawodu,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu,
w dniu 8 czerwca 2017 r.,
wniosku obrońcy obwinionego o wznowienie postępowania zakończonego
postanowieniem Sądu Najwyższego
z dnia 25 lipca 2013 r., sygn. akt SDI 16/13,
na podstawie art. 544 § 2 i 3 k.p.k.

1. wznawia postępowanie zakończone postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2013 r., w sprawie o sygn. akt SDI 16/13 i uchyla to orzeczenie,

2. sprawę w przedmiocie wniesionej kasacji od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 8 grudnia 2012 r., przekazuje do ponownego rozpoznania Prezesowi Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury ,

3. wydatkami postępowania wznowieniowego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 14 grudnia 2011 r., Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w [...] uznał obwinionego A.Z. za winnego wykroczenia

dyscyplinarnego z § 31 ust. 1 Zbioru zasad etyki adwokackiej i godności zawodu, popełnionego w dniu 12 czerwca 2010 r., w trakcie obrad Wyborczego Zgromadzenia Szczecińskiej Izby Adwokackiej, gdy publicznie, podczas zgłaszania kandydatów do wyboru na funkcję Dziekana Okręgowej Rady Adwokackiej w [...] oświadczył niezgodnie z prawdą, że adwokat M. M. nie posiada zdolności wyborczej do żadnych organów adwokatury ze względu na to, że jego nazwisko znajduje się na liście tajnych współpracowników opublikowanych w „[...]” z dnia 5 lipca 2010 r. oraz, że zaświadczenie IPN, że adwokat ten nie był tajnym współpracownikiem SB nie ma żadnego znaczenia, bowiem powszechnie wiadomo, że jeżeli ktoś nadal współpracuje z tajnymi służbami to jego akt nie ma w IPN, co w konsekwencji odczytane mogło być, że współpracował on ze Służbą Bezpieczeństwa PRL i aktualnie współpracuje z Tajnymi Służbami RP, nie posiadając i nie przedstawiając na tą okoliczność żadnych dowodów, przy czym działania te nie były przejawem krytyki, a spowodowały naruszenie dobrego imienia adwokata M. M. w środowisku Izby [...], a w konsekwencji stanowiło przejaw uchybienia przez adwokata A.Z. zasadom lojalności i koleżeństwa - i za to na podstawie § 31 ust. 1 Zbioru zasad etyki adwokackiej i godności zawodu w zw. z art. 81 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 82 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (Dz.U. 2002, Nr 123, poz. 1058 ze zm.) wymierzono mu karę pieniężną w wysokości 40 stawek podstawowej składki [...] Izby Adwokackiej. Ponadto na podstawie § 31 ust. 1 Zbioru zasad etyki adwokackiej i godności zawodu w zw. z art. 81 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze, Sąd ten orzekł podanie treści orzeczenia do publicznej wiadomości środowiska adwokackiego poprzez jego opublikowanie w wydawnictwie Adwokatury Polskiej, tj. kwartalniku „Palestra” na koszt obwinionego.

Od powyższego orzeczenia odwołanie wniósł obwiniony. Po jego rozpoznaniu, Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury, orzeczeniem z dnia 8 grudnia 2012 r., utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Orzeczenie Sądu odwoławczego zaskarżył kasacją obwiniony. Prezes Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury, zarządzeniem z dnia 12 marca 2013 r., wezwał obwinionego do złożenia w terminie siedmiu dni kasacji sporządzonej i

podpisanej przez obrońcę będącego adwokatem lub radcą prawnym, pod rygorem uznania pisma procesowego z dnia 7 marca 2013 r. zwanego kasacją za bezskuteczne. W wykonaniu tego wezwania obwiniony złożył kasację, którą podpisał adw. R. K. Następnie kasację przekazano do rozpoznania Sądowi Najwyższemu.

Postanowieniem z dnia 25 lipca 2013 r., Sąd Najwyższy uznał jednak, iż w związku z tym, że warstwa gramatyczna kasacji (w szczególności narracja prowadzona w pierwszej osobie liczby pojedynczej) sugeruje, że obszerne jej fragmenty zostały sporządzone nie przez obrońcę, adw. R. K., ale przez samego obwinionego, adw. A.Z., co znalazło potwierdzenie w piśmie obwinionego z dnia 27 marca 2013 r. stanowiącym odpowiedź na wezwanie do uzupełnienia braku formalnego, w którym obwiniony stwierdził jednoznacznie, że „przedkłada w załączeniu ponownie swoją skargę podpisaną dodatkowo przez adwokata - obrońcę”, to w rezultacie brak formalny kasacji nie został usunięty w terminie określonym w art. 120 k.p.k. Złożona przez obwinionego kasacja nie respektuje przepisu art. 526 § 2 k.p.k., nakładającego na obwinionego tzw. przymus adwokacko – radcowski. Sąd Najwyższy powołując się na orzecznictwo wskazał, że spełnienie wymogu przymusu adwokacko – radcowskiego polega nie tylko na podpisaniu, ale i na sporządzeniu kasacji przez profesjonalnego obrońcę lub pełnomocnika. Przepisy art. 84 § 3 k.p.k. oraz art. 526 § 2 k.p.k. mówią wyrażnie "o sporządzeniu i podpisaniu" kasacji przez obrońcę, a więc to on ma ją zarówno napisać, jak i podpisać. Samo podpisanie się adwokata (...) pod skargą sporządzoną przez stronę nie spełnia powyższego wymogu i nie czyni tym samym kasacji prawnie skuteczną. W tej sytuacji, Sąd Najwyższy na podstawie art. 531 § 1 k.p.k., pozostawił kasację bez rozpoznania.

W dniu 10 kwietnia 2017 r. obrońca obwinionego adw. A.Z. wystąpił do Sądu Najwyższego z wnioskiem o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem Wyższego Sądu Dyscyplinarnego z dnia 8 grudnia 2012 r., i rozpoznanie kasacji obwinionego. Wskazując jako podstawę wniosku przepis art. 542 § 2 k.p.k. w zw. z art. 95n ustawy prawo o adwokaturze, na uzasadnienie swego żądania powołał się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 czerwca 2016 r., w sprawie ze skargi konstytucyjnej A.Z. (sygn. akt SK

2/15), który stwierdził niekonstytucyjność przepisu art. 526 § 2 k.p.k. w zakresie, w jakim wyłączał możliwość sporządzenia i podpisania kasacji we własnej sprawie przez adwokata lub radcę prawnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy obwinionego choć sformułowany jako wniosek o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 8 grudnia 2012 r., w istocie dotyczy wznowienia postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2013 r., i jako taki zasługuje na uwzględnienie.

Wyrokiem z dnia 21 czerwca 2016 r., w sprawie o sygn. SK 2/15 (Dz. U. 2016 r., poz. 1243), Trybunał Konstytucyjny orzekł, że przepis art. 526 § 2 k.p.k. ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego, w zakresie, w jakim wyłącza możliwość sporządzenia i podpisania kasacji we własnej sprawie przez adwokata bądź radcę prawnego, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W uzasadnieniu tego wyroku (pkt 6.5.) Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że: *„Dokonana przez Trybunał ocena prawna wymagania sformułowanego na podstawie art. 526 § 2 k.p.k. prowadzi do wniosku, że formalne ograniczenie praw adwokatów bądź radców prawnych w zakresie wnoszenia kasacji we własnej sprawie jest przejawem nadmiernego formalizmu proceduralnego. Stanowi przez to nieproporcjonalne ograniczenie prawa do sprawiedliwej procedury sądowej (art. 45 ust. 1 Konstytucji). Trybunał stwierdził, że obowiązek ustanowienia innego profesjonalnego pełnomocnika do sporządzenia i podpisania kasacji wnoszonej we własnej sprawie przez adwokata bądź radcę prawnego można uznać za przydatny z punktu widzenia celu przymusu adwokackiego, jakim jest zapewnienie formalnej i merytorycznej poprawności kasacji. Nie jest jednak niezbędny dla realizacji tego celu. Oprócz tego w nadmierny sposób ogranicza prawo do wystąpienia z kasacją w imieniu adwokata bądź radcy prawnego.”*

Należy zauważyć, że w niniejszej sprawie nie doszło do merytorycznego rozstrzygnięcia o zasadności kasacji, zaś wniosek o wznowienie nie dotyczy postępowania dyscyplinarnego, ale tego postępowania sądowego, które zakończyło się pozostawieniem kasacji bez rozpoznania. Skoro zatem wniosek o

wznowienie postępowania może być merytorycznie rozpoznany w zakresie, w jakim prawomocnie orzeczono o pozostawieniu kasacji bez rozpoznania, to zważywszy na treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie SK 2/15 oraz ze względu na fakt, że przepis art. 526 § 2 k.p.k. stanowił podstawę orzeczenia Sądu Najwyższego, konieczne stało się wznowienie postępowania sądowego zakończonego postanowieniem tego Sądu z dnia 25 lipca 2013 r., w sprawie SDI 16/13, a następnie uchylenie tego orzeczenia, albowiem wydane ono zostało w oparciu o przepis art. 526 § 2 k.p.k. w zakresie w jakim okazał się on sprzeczny z Konstytucją RP.

Konsekwencją takiego orzeczenia musi być z kolei przekazanie sprawy w zakresie kasacji sporządzonej i wniesionej osobiście przez obwinionego do ponownego rozpoznania Prezesowi Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury . Powinien on podjąć decyzję o przyjęciu kasacji, skoro pierwotnie nie spełniała ona jedynie wymogu określonego w art. 526 § 2 k.p.k. Po przyjęciu kasacji obwinionego winna ona być - w odpisach - doręczona stronom, zaś po złożeniu przez Rzecznika Dyscyplinarnego Adwokatury odpowiedzi na kasację (art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 95n i art. 93 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze) przesłana do Sądu Najwyższego.

Konieczność wykonania tych czynności, jak również niemożność jednoczesnego procedowania co do obu nadzwyczajnych środków zaskarżenia, uniemożliwia uwzględnienie wniosku obrońcy obwinionego o rozpoznanie kasacji.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w postanowieniu.